

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาลักษณะกลุ่มเพื่อนของนักศึกษาพยาบาลในกรุงเทพมหานครนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อจะศึกษาลักษณะกลุ่มเพื่อนและจุดมุ่งหมายในชีวิตของนักศึกษาพยาบาล เพื่อเปรียบเทียบลักษณะกลุ่มเพื่อนและจุดมุ่งหมายในชีวิตของนักศึกษาพยาบาลโดยจำแนกตามระดับชั้นปี ภูมิภาคต่าง ๆ ที่พักอาศัย รายได้ของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา และสถานที่ที่สำเร็จชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ความประทับใจในกลุ่มเพื่อน และจุดมุ่งหมายในชีวิตของนักศึกษา กับเหตุผลในการเข้ากลุ่มเพื่อน และกิจกรรมการใช้เวลาในกลุ่มเพื่อน การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research Method) โดยผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากการไปสัมภาษณ์นักศึกษาพยาบาลทุกระดับชั้นปีของสถาบันที่ทำการศึกษารวม 4 แห่ง เกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ที่ต้องการศึกษา และจากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ ร่วมด้วย

ในบทนี้เป็นการเสนอวิธีดำเนินการวิจัย ซึ่งจะนำเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับประชากรกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการนำเสนอผลการวิจัยตามลำดับดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาพยาบาลระดับวิชาชีพ ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2527 ของสถาบันการศึกษายพยาบาลในกรุงเทพมหานคร จำนวน 4 แห่ง คือ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาลัยพยาบาลกรุงเทพ วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ และโรงเรียนพยาบาลทหารอากาศ

กลุ่มตัวอย่างประชากร ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified random sampling) โดยใช้ร้อยละ 25 ของนักศึกษาในแต่ละชั้นปี (ประสงค์ กรรณสูตร 2525 : 10)

ของแต่ละสถาบัน ซึ่งปรากฏว่าจำนวนกลุ่มตัวอย่างสูงสุดของชั้นปีคือ 45 คน จึงได้กำหนดจำนวนชั้นค่าไว้ ชั้นปีละ 40 คน เพื่อมิให้เกิดความแตกต่างกันมากนัก

จำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 661 คน โดยมีจำนวนจำแนกตามสถาบัน และระดับชั้นปี ดังใบตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนตัวอย่างประชากร จำแนกตามสถาบันและระดับชั้นปี

สถาบัน	จำนวนประชากรแต่ละชั้นปี					กลุ่มตัวอย่างประชากรแต่ละชั้น				
	1	2	3	4	รวม	1	2	3	4	รวม
คณะพยาบาลศาสตร์มหิดล	181	156	142	153	632	44	40	40	40	164
วิทยาลัยพยาบาลกรุงเทพ	182	176	174	176	708	45	44	44	44	177
วิทยาลัยพยาบาลคำรวจ	41	46	52	49	188	40	40	40	40	160
โรงเรียนพยาบาลทหารอากาศ	80	74	67	73	294	40	40	40	40	160
รวม	484	452	435	451	1822	169	164	164	164	661

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามลักษณะกลุ่มเพื่อนและจุดมุ่งหมายในชีวิตของนักศึกษาพยาบาลในกรุงเทพมหานคร ซึ่งสร้างโดยผู้วิจัย ทั้งนี้ขั้นตอนในการสร้างตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และแนวคิดเกี่ยวกับ กลุ่มเพื่อนและจุดมุ่งหมายในชีวิตของนักศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. สัมภาษณ์อาจารย์คณาวิชาการและอาจารย์ผู้ปกครองหอพัก จำนวน 8 ท่าน เกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาและกฎระเบียบของหอพัก รวมทั้งสัมภาษณ์นักศึกษาพยาบาลทั้งแก่

ระดับชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 ของทั้ง 4 สถาบันที่จะทำการศึกษาในครั้งนี้ จำนวน 80 คน
เกี่ยวกับลักษณะกลุ่มเพื่อนและจุดมุ่งหมายในชีวิต เพื่อนำข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางในการสร้าง
แบบสอบถาม

3. ทำเนิการสร้างแบบสอบถามลักษณะกลุ่มเพื่อนของนักศึกษาพยาบาลใน
กรุงเทพมหานคร โดยแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบ ได้แก่ สถาบัน
ที่กำลังศึกษา ระดับชั้นปี ภูมิภาคเนาเดิม ที่พักอาศัย รายได้บิคา
มารคาหรือผู้ปกครอง ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา และสถานพื
สำเร็จมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 6 ข้อ (ข้อ 1-7)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะกลุ่มเพื่อน และจุดมุ่งหมายใน
ชีวิตของนักศึกษา รวม 5 หัวข้อด้วยกัน ลักษณะของแบบสอบถาม
ดังนี้ในหัวข้อที่ 1 เป็นชนิดมีตัวเลือก 2 ตัวเลือก ถึง 7 ตัวเลือก
และชนิดใช่หรือไม่ใช่ ส่วนในหัวข้อที่ 2 ถึงหัวข้อที่ 4 เป็นแบบ
มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ที่มีตัวเลือก 5
ตัวเลือก ข้อคำถามในตอนที่ 2 นี้ มีจำนวน 63 ข้อ (ข้อ 8-70)
และทุกข้อมีตัวเลือกให้ตอบได้เพียงตัวเลือกเดียว ทั้งมีรายละเอียด
ต่อไปนี้

1. ลักษณะการคบเพื่อนและการเข้ากลุ่มเพื่อน จำนวน 12 ข้อ
(ข้อ 8-19) แบ่งเป็นชนิดมีตัวเลือก จำนวน 4 ข้อ
(ข้อ 8-11) ชนิดใช่หรือไม่ใช่ จำนวน 8 ข้อ (ข้อ 12-19)
2. เหตุผลในการเข้ากลุ่มเพื่อน จำนวน 11 ข้อ (ข้อ 20-30)
เป็นเหตุผลด้านวิชาการ จำนวน 2 ข้อ (ข้อ 20-21)
ด้านส่วนตัว จำนวน 2 ข้อ (ข้อ 22-23) ด้านสังคม
เศรษฐกิจการเมือง จำนวน 3 ข้อ (ข้อ 24-26) และด้าน
อารมณ์จิตใจ จำนวน 4 ข้อ (ข้อ 27-30)
3. กิจกรรมการใช้เวลาในกลุ่มเพื่อน จำนวน 21 ข้อ (ข้อ 31-51)
แบ่งเป็นกิจกรรมการสนทนา จำนวน 7 ข้อ (ข้อ 31-37)

กิจกรรมภายในสถาบัน จำนวน 6 ข้อ (ข้อ 38-43)

กิจกรรมภายนอกสถาบัน จำนวน 8 ข้อ (ข้อ 44-51)

4. ความประทับใจในกลุ่มเพื่อน จำนวน 11 ข้อ (ข้อ 52-62)

แบ่งเป็นความประทับใจในทางบวก จำนวน 8 ข้อ

(ข้อ 52-53, 55-58, และ 60-61) ความประทับใจ

ในทางลบ จำนวน 4 ข้อ (ข้อ 54, 59 และ 62)

5. จุดมุ่งหมายในชีวิตของนักศึกษา จำนวน 8 ข้อ (ข้อ 63-70)

แบ่งเป็น จุดมุ่งหมายด้านวิชาชีพ จำนวน 5 ข้อ (ข้อ 63-67)

จุดมุ่งหมายด้านครอบครัว จำนวน 3 ข้อ (ข้อ 68-70)

การที่จำนวนข้อคำถามย่อยในแต่ละด้านของหัวข้อที่ 2 ถึงหัวข้อที่ 5

มีจำนวนไม่เท่ากันนั้น เป็นเพราะผู้วิจัยยึดหลักการสัมภาษณ์นักศึกษา

ที่ให้ความสำคัญกับเรื่องนั้น ๆ เป็นเกณฑ์

4. การหาความตรงตามเนื้อหา (Content Validity)

หลังจากสร้างแบบสอบถามตามลักษณะข้างต้นแล้ว ให้นำไปให้อาจารย์

ผู้ควบคุมการวิจัยตรวจสอบรายละเอียดของข้อคำถามทุกข้อ พร้อมทั้งได้ปรับปรุงแก้ไขข้อคำถาม

ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาพยาบาลและการอุดมศึกษา จำนวน 7 ท่าน ช่วยพิจารณาตรวจสอบ

และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้มีความตรงตามเนื้อหา รายละเอียดผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง

7 ท่าน ประกอบด้วย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร สิมศิริ รองอธิการบดีฝ่ายกิจการ
นิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สำเนา ขจรศิลป์ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ญนิพันธ์ ภาควิชาพยาบาล
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิมลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา ภาควิชา
อุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉัตรรัตน์ บุญชู ภาควิชาอุทกศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

6. รองศาสตราจารย์ ดร.พรชูลี อชาวอรัง ภาควิชาอุทกศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประกอบ คุปรัตน์ ภาควิชาอุทกศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณา และข้อเสนอนี้จากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง
7 ท่าน มาพิจารณาร่วมกับอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์อีกครั้งหนึ่ง เพื่อปรับปรุงแบบสอบถาม

5. การหาความเที่ยง (Reliability)

นำแบบสอบถามที่มีความตรงในเนื้อหาแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับ
นักศึกษาของวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย ทั้ง 4 ระดับชั้นปี จำนวน 40 คน ปรากฏว่า
แบบสอบถามใช้ได้ทั้งหมด จึงนำผลที่ได้มาหาความเที่ยงของแบบสอบถามตอนที่ 2 ตั้งแต่
หัวข้อที่ 2 คือ ลักษณะการคบเพื่อนและการเข้ากลุ่มเพื่อน จนถึงหัวข้อที่ 5 คือ จุดมุ่งหมาย
ในชีวิตของนักศึกษา โดยใช้สูตร α - Coefficient ได้ค่าความเที่ยง 0.90
หลังจากนั้นก็นำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างประชากร

เกณฑ์การให้คะแนน

การตรวจให้คะแนนในแบบสอบถามตอนที่ 2 ตั้งแต่หัวข้อที่ 2 ถึงหัวข้อที่ 5 มีเกณฑ์
ในการพิจารณา ดังนี้

เป็นจริงที่สุด	หรือปฏิบัติทุกวัน	มีค่า 5	คะแนน
เป็นจริงมาก	หรือปฏิบัติอาทิตย์ละ 1-3 ครั้ง	มีค่า 4	คะแนน
เป็นจริงปานกลาง	หรือปฏิบัติเกือบละ 1-3 ครั้ง	มีค่า 3	คะแนน
เป็นจริงน้อย	หรือปฏิบัติภาคละ 1-3 ครั้ง	มีค่า 2	คะแนน
ไม่เป็นจริง	หรือปฏิบัติปะครั้งหรือไม่ได้ปฏิบัติ	มีค่า 1	คะแนน

สำหรับข้อที่มีความหมายทางนิเสธ (Negative) ได้แก่ ข้อ 54, 57, 59 และ
62 ในหัวข้อที่ 5 คือ ความประทับใจในกลุ่มเพื่อน การกำหนดค่าคะแนนเปลี่ยนไปในทาง
ตรงกันข้าม ดังนี้

เป็นจริงที่สุด	มีค่า	1	คะแนน
เป็นจริงมาก	มีค่า	2	คะแนน
เป็นจริงปานกลาง	มีค่า	3	คะแนน
เป็นจริงน้อย	มีค่า	4	คะแนน
ไม่เป็นจริง	มีค่า	5	คะแนน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เริ่มดำเนินการเก็บและรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 20 ธันวาคม 2527 ถึงวันที่ 18 มกราคม 2528 รวมเป็นเวลาประมาณ 1 เดือน โดยมีรายละเอียดของขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. นำหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัยไปยังสถาบันการศึกษาพยาบาลทั้ง 4 สถาบัน เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการให้นักศึกษาพยาบาลตอบแบบสอบถามเรื่อง การศึกษาลักษณะกลุ่มเพื่อนของนักศึกษาพยาบาลในกรุงเทพมหานคร
2. นำแบบสอบถามไปแจกแก่นักศึกษาทั้ง 4 วิทยาลัยปี โดยบางส่วนผู้วิจัยเป็นผู้แจกและรับกลับคืนด้วยตนเอง และในบางส่วนผู้วิจัยได้มอบให้กับอาจารย์ประจำชั้นหรืออาจารย์ซึ่งได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบในเรื่องนี้เป็นผู้แจกและเก็บรวบรวมไว้ให้ โดยผู้วิจัยได้ในวันมารับแบบสอบถามด้วยตนเอง
3. ภายหลังจากได้รับแบบสอบถามคืนจากทุกสถาบันแล้ว ได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามพบว่า เป็นแบบสอบถามที่นำมาวิเคราะห์ได้ 658 ฉบับ จากจำนวน 661 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 99.55 ยังมีรายละเอียดแสดงไว้ในตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับกลับคืน จำแนกตามสถาบันและระดับชั้นปี

สถาบัน	จำนวนแบบสอบถามที่ส่ง					จำนวนแบบสอบถามที่ได้อีก และนำมาใช้วิเคราะห์					ร้อยละ
	1	2	3	4	รวม	1	2	3	4	รวม	
คณะพยาบาลศาสตร์มหิดล	44	40	40	40	164	43	40	40	40	163	99.39
วิทยาลัยพยาบาลกรุงเทพ	45	44	44	44	177	45	44	44	44	177	100
วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ	40	40	40	40	160	39	40	40	40	159	99.37
โรงเรียนพยาบาลทหารอากาศ	40	40	40	40	160	40	39	40	40	159	99.37
รวม	169	164	164	164	661	167	163	164	164	658	99.55

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Science) ของสถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยใช้วิธีการทางสถิติ ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยวิธีหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง
2. วิเคราะห์ลักษณะกลุ่มเพื่อนและจุดมุ่งหมายในชีวิตของนักศึกษาโดยรวมเป็นหัวข้อ ทั้ง 5 หัวข้อ ด้วยวิธีหาค่าร้อยละเกี่ยวกับ ลักษณะการคบเพื่อนและการเข้ากลุ่มเพื่อน ส่วนเหตุผลในการเข้ากลุ่มเพื่อน กิจกรรมการใช้เวลาในกลุ่มเพื่อน ความประทับใจในกลุ่มเพื่อน และจุดมุ่งหมายในชีวิต ใช้วิธีหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สำหรับเหตุผลในการเข้ากลุ่มเพื่อน กิจกรรมการใช้เวลาในกลุ่มเพื่อน และความประทับใจในกลุ่มเพื่อน จะวิเคราะห์รวมเป็นรายคานควย ทุกหัวข้อนำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง
3. เปรียบเทียบลักษณะกลุ่มเพื่อนและจุดมุ่งหมายในชีวิตของนักศึกษาเป็นรายข้อทั้ง 5 หัวข้อ โดยจำแนกตามตัวแปรต่าง ๆ คือ ระดับชั้นปี ภูมิภาคที่ศึกษา รายได้ของ

บิคมารคาหรือผู้ปกครอง ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา และสถานที่ที่สำเร็จมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยลักษณะการคบเพื่อนและการเข้ากลุ่มเพื่อน วิเคราะห์ด้วยการหาค่าร้อยละ และทดสอบค่าไคสแควร์ (Chi - square test) ส่วนเหตุผลในการเข้ากลุ่มเพื่อน กิจกรรมการใช้เวลาในกลุ่มเพื่อน ความประทับใจในกลุ่มเพื่อน และจุดมุ่งหมายในชีวิต วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที (t - test) วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One -way Analysis of Variance) และเมื่อพบว่าลักษณะกลุ่มเพื่อนและจุดมุ่งหมายในชีวิตของกลุ่มตัวอย่างแตกต่างกัน ก็นำไปทดสอบหาความแตกต่างกันด้วยวิธีทดสอบของเชฟเฟ้ (Scheffé's Multiple Comparison on Treatment Mean) แล้วนำเสนอในรูปตารางและความเรียง โดยจะเสนอตารางไคสแควร์ ตารางค่าที และตารางการทดสอบความแตกต่างระหว่างคู่ที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05, 0.01 และ 0.001 เท่านั้น ส่วนตารางที่ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญดังกล่าว และตารางความแปรปรวนทางเดียวจะนำเสนอในภาคผนวก

4. หากความสัมพันธ์ระหว่าง ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ความประทับใจในกลุ่มเพื่อน และจุดมุ่งหมายในชีวิต กับเหตุผลในการเข้ากลุ่มเพื่อน และกิจกรรมการใช้เวลาในกลุ่มเพื่อน เป็นรายข้อ วิเคราะห์โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) แล้วนำเสนอในรูปตารางและความเรียง

ศูนย์วิทยพัชยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย